

PARAMEDİK ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN PEDIATRİK VE YETİŞKİN ADLİ VAKALAR YÖNETİMİ EĞİTİMİNİN MESLEĞE AİDİYET, MEMNUNİYET VE KENDİNE GÜVEN DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

 Hakan AVAN¹ Vedat ARGİN² Serap GÜNGÖR²

ÖZ

Amaç: Bu araştırma ilk ve acil yardım bölümü (paramedik) öğrencilerine verilen pediatrik ve yetişkin adli vakalar yönetimi eğitiminin mesleğe aidiyet, memnuniyet ve kendine güven düzeyleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma 20-25 Şubat 2024 tarihlerinde bir devlet üniversitesinin sağlık hizmetleri meslek yüksekokuluna kayıtlı paramedik 2. sınıf öğrencileri ile yarı deneysel düzende gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %78.3' ü daha önce herhangi bir adli tıbbi ilgilendiren olay ile karşılaşmamıştır. Müdahale grubunda grup aidiyet ölçeği ve öğrenmede kendine güven ölçeği ön test ve son test puan ortalamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0.05$); adli tıp bilgi durumu ön test son testi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Yapılan analiz sonucunda grup aidiyet ölçeği ile öğrenci memnuniyeti ve öğrenmede kendine güven ölçeği arasında pozitif yönde orta şiddette bir ilişki bulunmuştur($r:0,595$).

Sonuç: Eğitim ve simülasyon uygulaması sonrasında öğrencilerin mesleki aidiyet duygularında bir artış görülmesine rağmen önemli bir etki gözlemlenmemiştir. Müdahale grubunda adli tıp bilgi durumları hem grup içi hem de kontrol grubu ile önemli düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Grup aidiyet ölçeği ile öğrenci memnuniyet ve öğrenmede kendine güven ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Adli Tıp, Güven, Paramedikal Personel, Pediatrik, Hasta Simülasyonu

¹Corresponding Author /Sorumlu Yazar, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, hakanavan@gmail.com

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kahramanmaraş, Türkiye

Makale Geliş Tarihi/Submission Date; 11.06.2024

Kabul Tarihi/ Accepted Date; 21.08.2024

Çalışma için Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin (05.12.2023 Tarih ve Karar No:03) alınmıştır.

THE EFFECT OF PEDIATRIC AND ADULT FORENSIC CASE MANAGEMENT TRAINING ON PARAMEDIC STUDENTS ON THEIR LEVELS OF PROFESSIONAL COMMITMENT, SATISFACTION AND SELF CONFIDENCE

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to determine the effect of pediatric and adult forensic case management training given to first and emergency aid technician (paramedic) students on their professional belonging, satisfaction and self-confidence levels.

Materials and Methods: The study was conducted in a quasi-experimental design on February 20-25, 2024 with paramedic 2nd year students enrolled in the vocational school of health services of a state university.

Findings: 78.3% of the individuals who participated in the study had not encountered any incident involving forensic medicine before. In the intervention group, there was no statistically significant difference in the mean scores of the group belonging scale and self-confidence in learning scale according to the pre-test and post-test application ($p>0.05$), while a statistically significant difference was found between the forensic medicine knowledge status pre-test and post-test ($p<0.05$). As a result of the analysis, there is a moderate positive relationship between the group belonging scale and student satisfaction and confidence in learning scale ($r: 0.595$).

Results: Although there was an increase in students' sense of professional belonging after the training and simulation, no significant effect was observed. Forensic medicine knowledge in the intervention group differed significantly both within the group and with the control group. There was a significant positive correlation between the group belonging scale and student satisfaction and confidence in learning scales.

Keywords: Forensic Medicine, Trust, Paramedical Personnel, Pediatric, Patient Simulation

GİRİŞ

Sağlık profesyonellerinin en önemli rolü, acil hastalara hastane öncesi ileri yaşam desteği sağlamaktır. Sağlık profesyonellerinden olan ilk ve acil yardım öğrencileri sıklıkla olay yerinde yaralılara ilk yardım eden kişilerdir (Huabbangyang ve Kulnides, 2021). Bu nedenle mağdurlarla (fiziksel, cinsel, dini veya sosyal şiddet kaynaklı gibi) ilk temas kuran kişilerin adli vaka yönetiminde sorumlulukları bulunmaktadır (Machado vd., 2020). Adli vaka; bir kişinin kasıtlı olarak veya dikkatsizlik sonucu başka bir kişinin sağlığının bozulmasında rol oynaması, böyle bir durumun iddia edilmesi veya şüphelenilmesi durumudur. (Asci vd., 2015).

Adli vakalarda sağlık profesyonellerinin yaşamı koruma ve olay yerinde meydana gelen sekelleri azaltma, mağdurda ya da olası saldırganda var olan izlerin korunmasını sağlama, adli izleri tespit etme, toplama, koruma, belgelenmesini teşvik etmede ve vakanın yürütülmesinde

sorumlulukları bulunmaktadır (Karabulutlu vd., 2023; Machado vd., 2020). Bu izler avuç içi ve plantar parmak izleri olabilir. Kan, meni, tükürük, saç, kemik, diş ve vajinal salgılar gibi biyolojik unsurlar; kimyasallar, mermiler, yakın dövüş silahları, ateşli silahlar ve keskin nesnelere veya aletler gibi fizikokimyasal izler de olabilir (Silva vd., 2022). Ülkemizde artan adli vaka sayısı ile oluşan gereksinimden dolayı Sağlık ve İçişleri Bakanlıkları arasında adli vakalarda, olay yerinde bulunan emniyet güçleriyle, 112 acil personelinin iletişim ve iş birliği içinde çalışması, tıbbi müdahale sırasında da delillerin karartılmaması için sorumluluk içinde hareket edilmesinin sağlanmasına yönelik eğitim verilemesi amacıyla protokol imzalanmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021).

Paramediklerin bu sorumluluklarını yerine getirebilmesi için verilen eğitimler ve uygulamalar önem arz etmektedir (Karahana vd., 2019). Simülasyonlu eğitim; klinik öğrenmeyi arttırmak ve eleştirel düşünme ile psikomotor becerileri geliştirmek için kullanılır (Hunter vd., 2021). Simülasyonla verilen eğitim Avrupa, Afrika, Asya ve Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde paramedik öğrenci eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır (Sandy vd., 2021). Simülasyonla öğrenme deneyimi klinikte öğrenilen deneysel öğrenmenin başlatıcısıdır. Aynı anda kontrollü ve güvenli bir ortamda, hasta riskinden arındırılmış deneysel öğrenme sağlayabilmesi ve talep üzerine çok çeşitli klinik karşılaşmaların oluşturulmasına da olanak sağlar (Mills vd., 2015). Klinik eğitim öncesi simülasyon kullanımı etkili bir eğitim yöntemi olmanın yanı sıra öğrencinin memnuniyetini, kendine güvenini arttıran ve klinikte etkili uygulamayı sağlayan bir yöntemdir (Karahana vd., 2019; Rodriguez vd., 2017; Sandy vd., 2021). Ülkemizde paramedik öğrencilerinin adli vaka olaylarına yönelik verilen simülasyon eğitimine yönelik çalışmalar sınırlıdır (Şapulu Alakan, 2021; Tercan vd., 2019). Bu doğrultuda bu çalışmada; paramedik öğrencilerine adli vakalara yaklaşım konusunda uzman kişiler tarafından verilen eğitim ve simülasyon uygulamalarının mesleki aidiyet, adli tıp bilgi durumu, mesleki memnuniyet ve kendine güven düzeylerine katkısını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma soruları

1. Paramedik öğrencilerine verilen adli olaylara yaklaşım, olay yeri eğitim ve simülasyon uygulamalarının adli tıp bilgi düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
2. Paramedik öğrencilerine verilen adli olaylara yaklaşım, olay yeri eğitim ve simülasyon uygulamalarının kendine güven düzeylerine etkisi var mıdır?
3. Paramedik öğrencilerine verilen adli olaylara yaklaşım, olay yeri eğitim ve simülasyon uygulamalarının mesleki aidiyet düzeylerine etkisi var mıdır?

1. MATERYAL ve YÖNTEMLER

1.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma yarı deneysel desende gerçekleştirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin sağlık hizmetleri meslek yüksekokuluna kayıtlı paramedik öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme için G-Power analizi yapılmış; 0,57'lik etki büyüklüğü ve %95'lik güç ile hesaplanan örneklem sayısı 136 (68 Müdahale, 68 Kontrol) birey olarak bulunmuştur. Katılımcılara 1'den 140'a kadar numaralandırılmış gönüllü onam formu dağıtılmış, araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler arasından basit rastgele sayılar tablosu kullanılarak müdahale ve kontrol grupları oluşturulmuştur.

1.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Grup Aidiyeti Ölçeği" ve "Öğrenci Memnuniyeti ve "Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği" ile toplanmıştır.

1.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucu oluşturulan öğrencinin sosyo-demografik özelliklerini, adli vakalara yönelik düşünce ve davranışlarına yönelik ifadelerin yer aldığı formdur (Huabangyang ve Kulnides, 2021; Hunter vd., 2021; Sandy vd., 2021)

1.3.2. Grup Aidiyeti Ölçeği

Grup aidiyeti ölçeği, Uçar (2010) tarafından geliştirilmiş 6'lı likert tipinde bir ölçektir. Katılımcılardan, ölçekte yer alan ifadelerin kendi durumlarını ne ölçüde yansıttığını 1 (bana hiç uygun değil) ile 5 (bana tamamen uygun) arasında bir puan vererek değerlendirmeleri istenmektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 6 ile 30 arasında değişmektedir. Ölçeğin kesme noktası olmayıp puan arttıkça aidiyet düzeyleri artmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .85 olarak bulunmuştur (Uçar, 2016). Bu çalışmada Cronbach's alfa güvenilirlik kat sayısı 0.92'dir.

1.3.3. Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği

Jeffries ve Rizzolo tarafından geliştirilen Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Unver ve ark. tarafından yapılan ölçeğin toplam madde sayısı 12'dir. Ölçekte olumsuz madde bulunmamaktadır. "Öğrenmede Öğrenci Memnuniyeti ve Özgüven Ölçeği" 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Şimdiki öğrenme ile ilgili memnuniyet alt boyutu 5 maddeden oluşmakta ve Cronbach alfa değeri 0,852, bu çalışma için 0,979'dur. Öğrenmede öz güven alt boyutu 7

maddeden oluşmakta ve Cronbach alfa değeri 0,77, bu çalışma için 0,840'tır. Öğrenmede Öğrenci Memnuniyeti ve Özgüven Ölçeği toplam ölçek için Cronbach alfa değeri 0,89, bu çalışma için 0.94'dir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça öğrenmede öğrenci memnuniyeti ve öz güven de artmaktadır (Jeffries ve Rizzolo, 2006; Unver vd., 2017).

1.4. Araştırmanın Uygulanması

Bu araştırma; bir devlet üniversitesine kayıtlı paramedik öğrencilerine, 20-25 Şubat 2024 tarihleri arasında, araştırma ile ilgili açıklama yapıp gönüllü oluru yazılı olarak alındıktan sonra uygulanmıştır. Araştırmaya katılan müdahale ve kontrol grubu öğrencilere eğitim öncesi "Grup Aidiyet Ölçeği" ve "Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği" uygulanarak farklı iki grup arasında ki eğitim öncesi durum incelenmiştir. Daha sonrasında alanında uzman kişiler tarafından (Olay Yeri İnceleme Ekibi) adli olgulara yaklaşım ve maddi delillerin korunması isimli eğitim ve simülasyon uygulaması yapıldıktan sonra müdahale ve kontrol grubu öğrencilere eğitim sonrası aynı ölçekler tekrar uygulanmıştır.

1.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Veri analizleri "SPSS for Windows 29" paket programında yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Skewness ve Kurtosis ($\pm 1,5$) değerleri dikkate alınmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Ölçek puanları ile ikili grupların karşılaştırılmasında parametrik veriler t-testi, kategorik değişkenler Ki-kare testi ile değerlendirilmiştir. Müdahale ve kontrol gruplarının girişim öncesi ve sonrası test puan ortalamaları tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Varyans analizinde ana etkilerin karşılaştırılmasında Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır. Ölçeklerin birbiri ile uyumunun karşılaştırılmasında Pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. İstatistiksel olarak $p < 0.05$ değeri önemli kabul edilmiştir.

1.6. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmaya başlamadan önce araştırma yapılan üniversitenin Tıbbi Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (05.12.2023 tarihli, Oturum No:2023/24, Karan No:03) ve çalışmanın yapıldığı kurumdan yazılı izinler alınmıştır. Ayrıca öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilerek gönüllü olur formu ve ölçeklerin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini yapan yazarlardan e-mail aracılığıyla izinler alınmıştır. Araştırma boyunca Helsinki Deklarasyonuna uyulmuştur.

2. BULGULAR

Bu bölümde yapılan uygulamalar sonucunda elde edilen verilerin analizleri yer almaktadır.

Tablo 1. Müdahale ve Kontrol Grubunun Sosyodemografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	Müdahale Grubu		Kontrol Grubu		Test ve p Değerleri
	n	%	n	%	
Cinsiyet					
Erkek	24	35.3	12	17.4	$\chi^2 = 0.250$
Kadın	44	64.7	57	82.6	$p = 0.876$
Mezun Olunan Okul					
Fen Lisesi	2	2.9	2	2.9	$\chi^2 = 5.571$
Anadolu Lisesi	27	39.7	36	52.2	$p = 0.782$
Çok Programlı Lise	3	4.4	1	1.4	
Sağlık Meslek Lisesi	36	52.9	30	43.5	
Sağlık Sektöründe Çalışma Durumu?					
Çalışıyorum	4	5.9	3	4.3	$\chi^2 = 0.196$
Çalışmıyorum	64	94.1	66	95.7	$p = 0.658$
Adli Tıbbi ilgilendiren Bir Olay ile Karşılaştınız mı?					
Evet	13	19.1	15	21.7	$\chi^2 = 0.709$
Hayır	55	80.9	54	78.3	$p = 0.400$
Yaş Ortalaması	22.54 ± 1.4		21.39 ± 1.9		

χ^2 : Ki-Kare Testi; p:Anlamlılık Düzeyi

Tablo 1. 'de çalışmaya alınan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Müdahale grubunun; yaş ortalaması 22.54±1.4, %64,7' si kadın, %52,9' u sağlık meslek lisesi mezunu, %94,1' i herhangi bir sağlık sektöründe aktif olarak çalışmamaktadır, %80,9' u daha önce herhangi bir adli tıbbi ilgilendiren bir olay ile karşılaşmamıştır. Çalışmaya dahil edilen kontrol grubunda ki öğrencilerin yaş ortalaması 21.39±1.9, %86,6' sı kadın, %52,2' si Anadolu lisesi mezunu, %95,7' si herhangi bir sağlık sektöründe aktif olarak çalışmamaktadır. 78.3' ü daha önce herhangi bir adli tıbbi ilgilendiren bir olay ile karşılaşmamıştır. Araştırmaya alınan öğrencilere ait sosyodemografik veriler incelendiğinde; gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı, grupların homojen olarak dağıldığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Araştırmaya katılanların ön test uygulamasında müdahale grubunun grup aidiyet ölçeği puan ortalaması, 23.91±5.8, kontrol grubunun grup aidiyet ölçeği puan ortalaması, 24.23±5.33 bulunmuştur. Katılımcılara adli tıp ile ilgili bilgi düzeyini ölçmek için araştırmacı tarafından hazırlanan adli tıp bilgi durumu soruların puan ortalaması ön test uygulamasında, müdahale

grubunda 8.66 ± 1.5 , kontrol grubunda 8.26 ± 1.55 bulunmuştur. Öğrenmede kendine güven ölçeği puan ortalaması son test uygulamasında, müdahale grubunda 52.94 ± 8.56 , kontrol grubunda, 52.01 ± 7.93 bulunmuştur. Müdahale grubunda grup aidiyet ölçeği ve öğrenmede kendine güven ölçeği ön test ve son test uygulamasına göre puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmazken ($p > 0.05$); adli tıp bilgi durumu ön test son test karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Kontrol ve Müdahale Grubu Grup Aidiyet Ölçeği, Adli Tıp Bilgi Durumu ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği Puan Karşılaştırması

Ölçümler	Gruplar		Test İstatistikleri [†]	
	Müdahale <i>n</i> =68 $\bar{x} \pm ss$	Kontrol <i>n</i> =69 $\bar{x} \pm ss$	<i>t</i>	<i>p</i>
Grup Aidiyet Ölçeği				
Ön test	23.91 ± 5.81	23.56 ± 6.26	0.01	$p > 0.99$
Son Test	25.19 ± 4.27	24.23 ± 5.33	1.08	$p > 0.281$
Test İstatistikleri [‡]	<i>t</i> : 1.486 $p > 0.142$	<i>t</i> : 0.987 $p > 0.331$		
Adli Tıp Bilgi Durumu				
Ön test	8.66 ± 1.58	8.17 ± 1.48	1,92	$p > 0.063$
Son Test	9.56 ± 1.09	8.26 ± 1.55	5.86	$p < 0.001$
Test İstatistikleri [‡]	<i>t</i> : 3.843 $p < 0.001$	<i>t</i> : 0.518 $p > 0.608$		
Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği				
Ön test	52.43 ± 7.68	52.28 ± 8.04	1,59	$p > 0.495$
Son Test	52.94 ± 8.56	52.01 ± 7.93	1,43	$p > 0.381$
Test İstatistikleri [‡]	<i>t</i> : 1.623 $p > 0.917$	<i>t</i> : 1.329 $p > 0.878$		

t: Bağımlı gruplarda *t* testi *p*: Anlamlılık düzeyi, \bar{x} : Ortalama, *ss*: Standart sapma, [†]: Her bir satırda gruplar arası karşılaştırmalar, [‡]: Her bir grupta grup içi karşılaştırmalar

Yapılan analiz sonucunda Grup Aidiyet Ölçeği ile, Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği arasında pozitif yönde orta şiddette bir ilişki bulunmaktadır ($r: 0,595$) (Tablo 3).

Tablo 3. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Korelasyon Analizi

		Grup Aidiyet Ölçeği	Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği	Adli Tıp Bilgi Düzeyi
Grup Aidiyet Ölçeği	Pearson Correlation	1	,595**	-,090
	Sig.		,000	,466
Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği	Pearson Correlation		1	,006
	Sig.			,960
Adli Tıp Bilgi Düzeyi	Pearson Correlation			1
	Sig.			

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3. TARTIŞMA

Bu çalışmada paramedik öğrencilerine çocuk ve yetişkin adli vakalara yaklaşım konusunda uzman kişilerce verilen geleneksel eğitim ve simülasyon uygulamasının mesleki aidiyet, adli tıp bilgi düzeylerini, mesleki memnuniyet ve kendine güven (özgüven) duygularını arttırdığı bulunmuştur.

Öğrencilerin grup içi ve gruplar arası mesleki aidiyet düzeyleri arasında önemli bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Bu durum uygulanan müdahalenin öğrencilerin mesleki aidiyet duyguları üzerine önemli bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin mesleki aidiyet duygularını; mesleki duygu, düşünce ve bilinçli meslek seçimleri (Bilgiç, 2022; Ocak Aktürk vd., 2021), liderlik yönelimleri (Çevik ve Alan, 2021), gelişme ve bilimsel etkinlikleri takip etmeleri (Bilgiç, 2022), öğrenmeye olan ilgileri ve öğrenme motivasyonları (Ul Hasan, 2021) önemli düzeyde etkilemektedir. Bu etkilerin daha fazla ön plana çıkmasından dolayı verilen eğitim ve simülasyon uygulamasının mesleki aidiyet duygularına etkisinin olmadığı düşünülmektedir. Bununla birlikte simülasyon ve yenilikçi eğitim uygulamalarının aidiyet duyguları üzerine önemli etkisinin olduğunu bildiren çalışmalarda (Demirgöz Bal vd., 2020; Liu vd., 2022) bulunmaktadır.

Öğrencilerin adli tıp bilgi durumları müdahale grubunda grup içinde (ön test ve son test) önemli biçimde farklılaştığı görülmektedir. Kontrol grubunda ise grup içi önemli bir farklılaşma görülmemektedir. Müdahale ve kontrol gruplarında adli tıp bilgi durumu müdahale grubu lehine önemli biçimde farklılaştığı görülmektedir. Bu bağlamda verilen eğitim ve simülasyon uygulamasının öğrencilerin pediatrik ve yetişkin adli vakalara yaklaşım bilgi düzeylerini önemli ölçüde etkilemektedir. Simüle edilmiş bir olay yerinin eğitime dahil edilmesiyle, öğrenciler gerçekçi bir senaryo deneyimleme fırsatı bulabilir, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilir, iş birliği içinde çalışmayı öğrenebilir ve mesleki becerilerine aktarılabilecek uygulamalı deneyim kazanabilirler (Almeida vd., 2023; Bracewell ve Jones, 2022; Oanh vd., 2021). Ayrıca meslekler arası verilen teorik eğitim simülasyon uygulamasının etkinliğini desteklemektedir. Simülasyon öncesindeki yapılandırılmış hazırlık eğitiminin, sağlık alanındaki öğrencilerin problem çözme, klinik muhakeme ve klinik karar verme konusunda özgüvenlerini etkili bir şekilde geliştirmektedir (Kim vd., 2019). Sağlık çalışanlarında simülasyon uygulamalarının geleneksel öğrenme yöntemlerinden daha etkili olduğu görülmektedir (Shin vd., 2015). Simülasyon tasarımı öğelerini, eğitim uygulamalarının özellikleri eşliğinde kullanılması, öğrencilerin öğrenme konusundaki memnuniyetini ve özgüvenini arttırmak için sağlık çalışanı eğitiminde atipik bir çözüm olarak kullanılabilir (Mohamed ve Mohame, 2020). Randomize kontrollü bir çalışmada geleneksel eğitim stratejileri ve simülasyon uygulamasının öğrencilerin öğreniminde mesleki memnuniyet ve özgüven oluşturduğundan birlikte kullanılabilirliği bildirilmiştir (Costa vd., 2020). Öğrencinin daha fazla etkin olduğu aktif öğrenme yöntemlerinin tercih edildiği, daha fazla gerçek durumlarla simüle edilen eğitim modüllerinin kullanılması önerilmektedir (Balci ve Göçeoğlu, 2019).

Çalışmada Grup Aidiyet Ölçeği ile Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği arasında pozitif yönde orta şiddette bir ilişki görülmektedir. Bu durum; öğrencilerin aidiyet duygularının artması memnuniyet ve özgüven duygularını arttırdığı anlamı taşımaktadır. Yapılan çalışmalara bakıldığında; mesleki aidiyet duygusunun mesleki duygu ve düşünceler (Ocak Aktürk vd., 2021), mesleki memnuniyet düzeyi (Bilgiç, 2022), özgüven (Rowe vd., 2023), öğrenmeye olan ilgileri ve öğrenme motivasyonları (Ul Hasan, 2021), üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda literatür bulguları çalışma bulgularını desteklemektedir.

SONUÇ

Eğitim ve simülasyon uygulaması sonrasında öğrencilerin mesleki aidiyet duygularında bir artış görülmesine rağmen önemli bir etki gözlemlenmemiştir. Müdahale grubunda adli tıp bilgi durumlarının hem grup için hem de kontrol grubu ile önemli düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Grup aidiyet ölçeği ile öğrenci memnuniyet ve öğrenmede kendine güven ölçeklerinin pozitif yönde önemli düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

Paramedik öğrencilerine verilen pediatrik ve yetişkin adli olaylara yaklaşım eğitim ve simülasyon uygulamalarının eğitim müfredatlarına eklenmesi, öğrencilerin mesleki aidiyet duygularının güçlendirilmesi, eğitimcilerin geleneksel eğitim uygulamalarına simülasyon uygulamalarını da eklemesi önerilmektedir. Ayrıca daha farklı bölgelerde ve daha büyük bir grupta çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Çalışma Sınırlılıkları

Bu araştırma belirli bir ilde tek merkezli olarak yürütülmüştür. Bu nedenle farklı sosyokültürel özelliklerle sahip ülkenin farklı bölgelerindeki öğrenciler ile yapılacak geniş örneklemlerde ve farklı araştırma desenleriyle yapılan araştırmalar farklı sonuçlar verebilir.

Yazar Katkıları

HA, VA, SG, araştırma tasarımı; HA, veri toplama; HA, VA, veri analizi; HA, VA, SG, makale yazımına katkı sunmuştur.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını bildirmişlerdir.

KAYNAKÇA

Almeida, V. C. dos R. A., Lima, J. C., Ferreira, G. E., Oliveira, J. L. C. de, Miraveti, J. de C., Ribeiro, M. R. R. (2023). Satisfaction, self-confidence and self-efficacy in the use of clinical simulations: comparisons between health undergraduates and professionals. *Rev Rene*, 24, e91858. <https://doi.org/10.15253/2175-6783.20232491858>.

Asci, O., Hazar, G., Sercan, I. (2015). The approach of prehospital health care personnel working at emergency stations towards forensic cases. *Turkish Journal of Emergency Medicine*, 15(3), 131–135. <https://doi.org/10.1016/j.tjem.2015.11.007>.

Balci, Y., Göçeoğlu, Ü. Ü. (2019). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Stajı Eğitim Modülü: Uzaktan Eğitim Sistemi Destekli Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme Yöntemi. *Medical Journal of Muğla Sıtkı Kocman University*, 6(2), 60–69.

JPH, August 2024, 9(2), 91-103

Bilgiç, F. Ş. (2022). Ebelerin Mesleki Aidiyetlerinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Çalışma. *İKÇÜSBFD*, 7(1), 69–75.

Bracewell, T. E., Jones, C. (2022). The use of simulated crime scenes in teaching undergraduate forensic sciences: Implementing an active learning approach to forensics. *Science & Justice*, 62(6), 758–767. <https://doi.org/10.1016/j.scijus.2022.08.003>.

Çevik, A., Alan, S. (2021). Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Liderlik Yönelimleri ile Mesleki Aidiyet Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 7(2), 182–196.

Costa, R. R. de O., Medeiros, S. M. de, Coutinho, V. R. D., Mazzo, A., Araújo, M. S. de. (2020). Satisfaction and self-confidence in the learning of nursing students: Randomized clinical trial. *Escola Anna Nery*, 24(1). <https://doi.org/10.1590/2177-9465-ean-2019-0094>.

Demirgöz Bal, M., Karakoç, A., Aslan, B., Bayrı Bingöl, F. (2020). Ebelik Öğrencilerinin Doğum Simülasyon Eğitimi Deneyimleri. *Acibadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(4), 711–718. <https://doi.org/10.31067/0.2020.323>.

Huabbangyang, T., Kulnides, N. (2021). The Perceptions of Roles and Understanding about Forensic Evidence and Crime Scene Preservation of Thai Paramedics. *Siriraj Medical Journal*, 73(10), 661–671. <https://doi.org/10.33192/Smj.2021.85>.

Hunter, J., Porter, M., Phillips, A., Evans-Brave, M., Williams, B. (2021). Do paramedic students have situational awareness during high-fidelity simulation? A mixed-methods pilot study. *International Emergency Nursing*, 56, 100983. <https://doi.org/10.1016/j.ienj.2021.100983>.

Jeffries, P. R., Rizzolo, M. A. (2006). Designing and Implementing Models for the Innovative Use of Simulation to Teach Nursing Care of Ill Adults and Children: A National, Multi-Site, Multi-Method Study. National League for Nursing and Laerdal Medical.

Karabulutlu, Ö., Aydın, C. M., Temel, M. Ö. (2023). Acil Servis Çalışanlarının Adli Vaka Yönetimine Yönelik Bilgi Düzeyleri: Kars Örneği. *Caucasian Journal of Science*, 10(1), 12–24. <https://doi.org/10.48138/cjo.1263567>.

Karahan, E., Çelik, S., Yıldım Tank, D., Göğüş, F. (2019). Yüksek Gerçeklikli Hasta Simülatöründe Eğitim: Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güvenlerinin Değerlendirilmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 106–110. <https://doi.org/10.34087/cbusbed.528867>.

Kim, H.-K., Ryu, S., Jang, K.-S. (2019). Effect of structured pre-simulation preparation and briefing on student's self-confidence, clinical judgment, and clinical decision-making in simulation. *Contemporary Nurse*, 55(4–5), 317–329. <https://doi.org/10.1080/10376178.2019.1641420>.

Liu, X., Yang, Y., Ho, J. W. (2022). Students Sense of Belonging and Academic Performance via Online PBL: A Case Study of a University in Hong Kong during Quarantine. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(3), 1495. <https://doi.org/10.3390/ijerph19031495>.

Machado, B. P., Batista de Araújo, I. M., Figueiredo, M. do C. B. (2020). Forensic nursing practice - What do the students know anyway? *Forensic Science International: Synergy*, 2, 138–143. <https://doi.org/10.1016/j.fsisyn.2020.04.003>.

Mills, B. W., Carter, O. B. J., Rudd, C. J., Ross, N. P., Claxton, L. A. (2015). Clinical Placement Before or After Simulated Learning Environments? *Simulation in Healthcare: The Journal of the Society for Simulation in Healthcare*, 10(5), 263–269. <https://doi.org/10.1097/SIH.000000000000107>.

Mohamed, A., Mohame, L. (2020). Perceived Nursing Students' Satisfaction and Self-Confidence towards the Elements of Clinical Simulation Design and Educational Practice during the Outbreak of COVID-19 Pandemic. *Tanta Scientific Nursing Journal*, 19(2), 68–98. <https://doi.org/10.21608/tsnj.2020.131963>.

Oanh, T. T. H., Hoai, N. T. Y., Thuy, P. T. (2021). The relationships of nursing students' satisfaction and self-confidence after a simulation-based course with their self-confidence while practicing on real patients in Vietnam. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 18, 16. <https://doi.org/10.3352/jeehp.2021.18.16>.

Ocak Aktürk, S., Kızılkaya, T., Çelik, M., Yılmaz, T. (2021). Ebelik Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Aidiyet Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler: Kesitsel Bir Çalışma. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 23–33.

Rodriguez, K. G., Nelson, N., Gilmartin, M., Goldsamt, L., Richardson, H. (2017). Simulation is more than working with a mannequin: Student's perceptions of their learning experience in a clinical simulation environment. *Journal of Nursing Education and Practice*, 7(7), 30. <https://doi.org/10.5430/jnep.v7n7p30>.

Rowe, A. D., Jackson, D., Fleming, J. (2023). Exploring university student engagement and sense of belonging during work-integrated learning. *Journal of Vocational Education & Training*, 75(3), 564–585. <https://doi.org/10.1080/13636820.2021.1914134>.

Sandy, P. T., Meyer, J. T., Oduniyi, O. S., Mavhandu-Mudzusi, A. H. (2021). Paramedic students' confidence and satisfaction with clinical simulations of an emergency medical care programme in South Africa: A cross-sectional study. *Health SA Gesondheid*, 26. <https://doi.org/10.4102/hsag.v26i0.1522>.

Şapulu Alakan, Y. (2021). Paramedik Öğrencilerin Zor Algıladıkları Girişimlerde Simülasyon Eğitiminin Etkisi. *Hastane Öncesi Dergisi*, 6(3), 339–350. <https://doi.org/10.54409/hod.981225>

Shin, S., Park, J.-H., & Kim, J.-H. (2015). Effectiveness of patient simulation in nursing education: Meta-analysis. *Nurse Education Today*, 35(1), 176–182. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2014.09.009>.

Silva, R. X., Ferreira, C. A. A., Sá, G. G. de M., Souto, R. Q., Barros, L. M., Galindo-Neto, N. M. (2022). Preservation of forensic traces by Nursing in emergency services: a scoping review. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 30. <https://doi.org/10.1590/1518-8345.5849.3540>

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Allyn and Bacon.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2021, September 20). Adli vakalarda maddi delillere yaklaşım protokolü ve eğitimi. T.C. Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Tercan, B., Tarsuslu, S., Uzuner Yurt, S., Akbaba, Ö. (2019). İlk ve Acil Yardım Laboratuvarında Uygulanan Simülasyon Eğitiminin Öğrencilerin Temel Beceri Düzeyine Etkisi. *Journal of Health Services and Education*, 3(2), 45–51. <https://doi.org/10.35333/JOHSE.2020.132>.

JPH, August 2024, 9(2), 91-103

Uçar, E. (2016). Sosyal Sermaye Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ihlara Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 19–40.

Ul Hasan, N. (2021). Relationship between College Students' Sense of Belonging and Academic Resilience. *Journal of Development and Social Sciences*, 2(III), 426–439. [https://doi.org/10.47205/jdss.2021\(2-III\)36](https://doi.org/10.47205/jdss.2021(2-III)36).

Unver, V., Basak, T., Watts, P., Gaioso, V., Moss, J., Tastan, S., Iyigun, E., Tosun, N. (2017). The reliability and validity of three questionnaires: The Student Satisfaction and Self-Confidence in Learning Scale, Simulation Design Scale, and Educational Practices Questionnaire. *Contemporary Nurse*, 53(1), 60–74. <https://doi.org/10.1080/10376178.2017.1282319>.